

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΧΡΑΚΗΣ
ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ, ΕΝΤΑΤΙΚΟΛΟΓΟΣ
τ. Αν. Καθ. Πανεπιστημίων Αθηνών και Harvard

ΠΑΤΡΑ, 2 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018

Institute
of Public Health

 George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

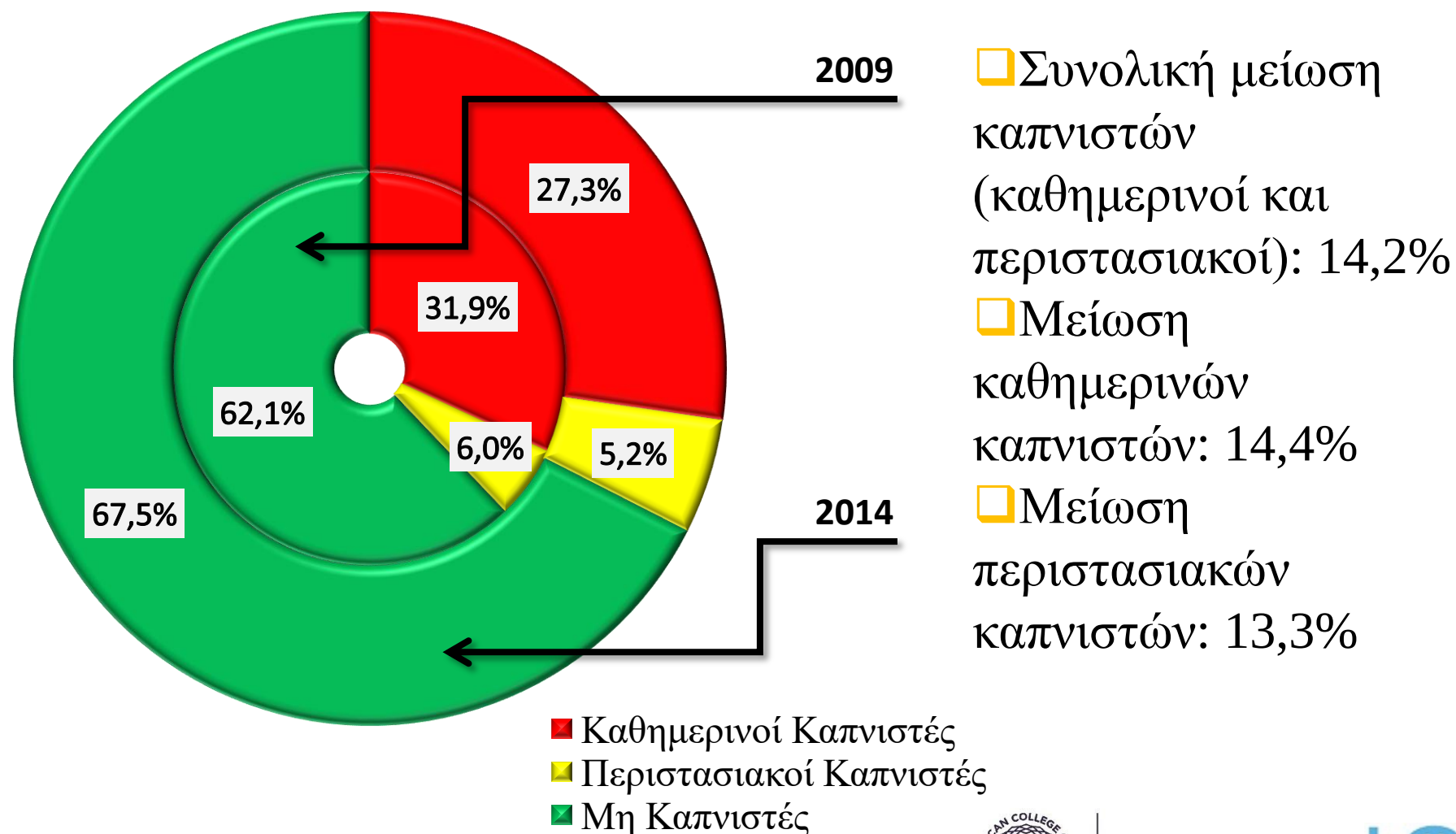
ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ.

Σήμερα, πεθαίνουν παγκοσμίως
πάνω από 6 εκ. άνθρωποι το
χρόνο από το κάπνισμα.
Δηλαδή, **ένας άνθρωπος
κάθε οκτώ δευτερόλεπτα.**

**ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΩΤΗ
ΔΥΝΑΜΕΝΗ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΕΙ ΑΙΤΙΑ
ΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑΣ
ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ**

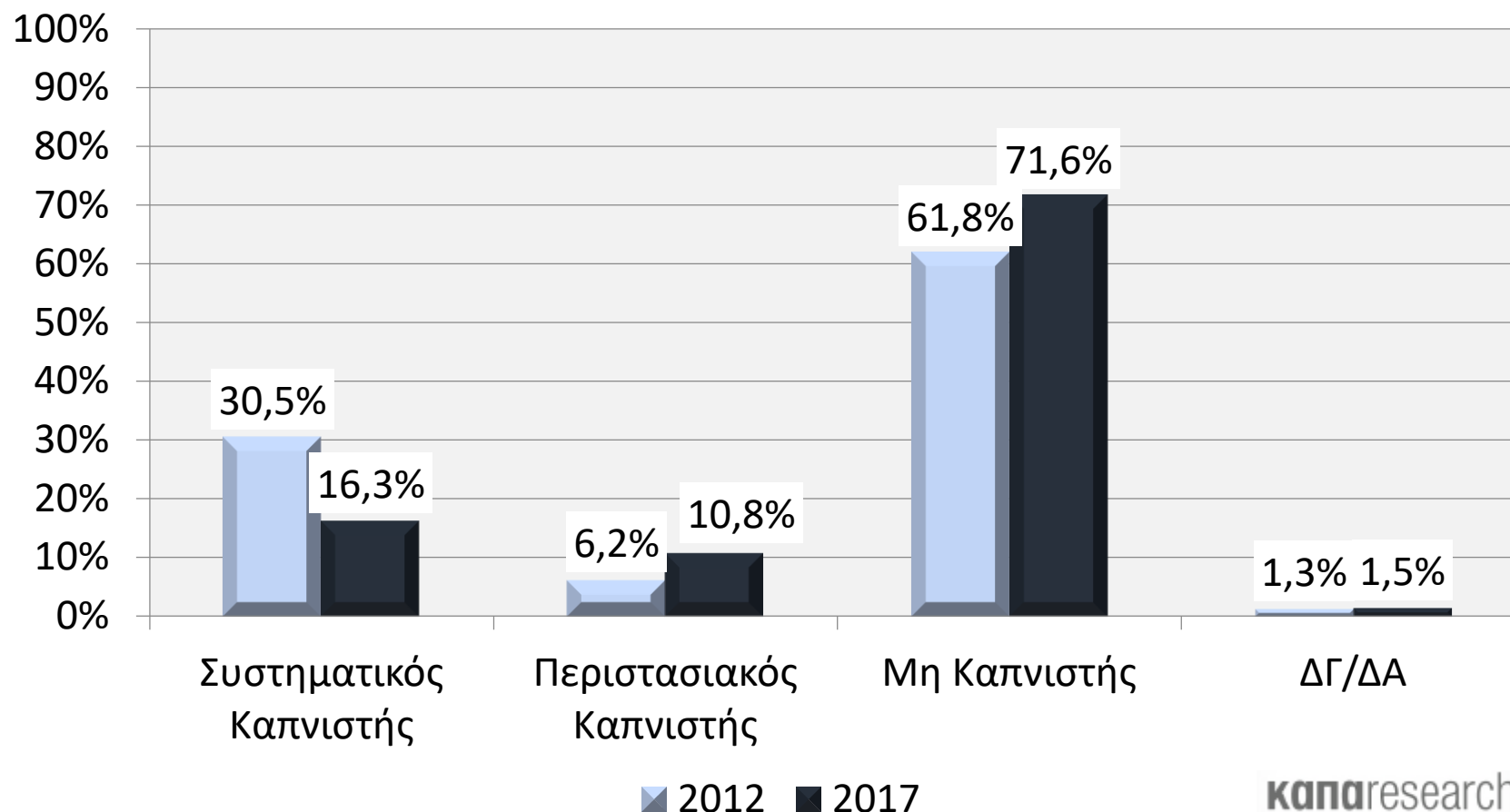
**Μέχρι σήμερα υπολογίζεται
ότι έχουν χάσει τη ζωή τους
από το κάπνισμα
περισσότεροι από 80 εκ. άνθρωποι**

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2009 - 2014

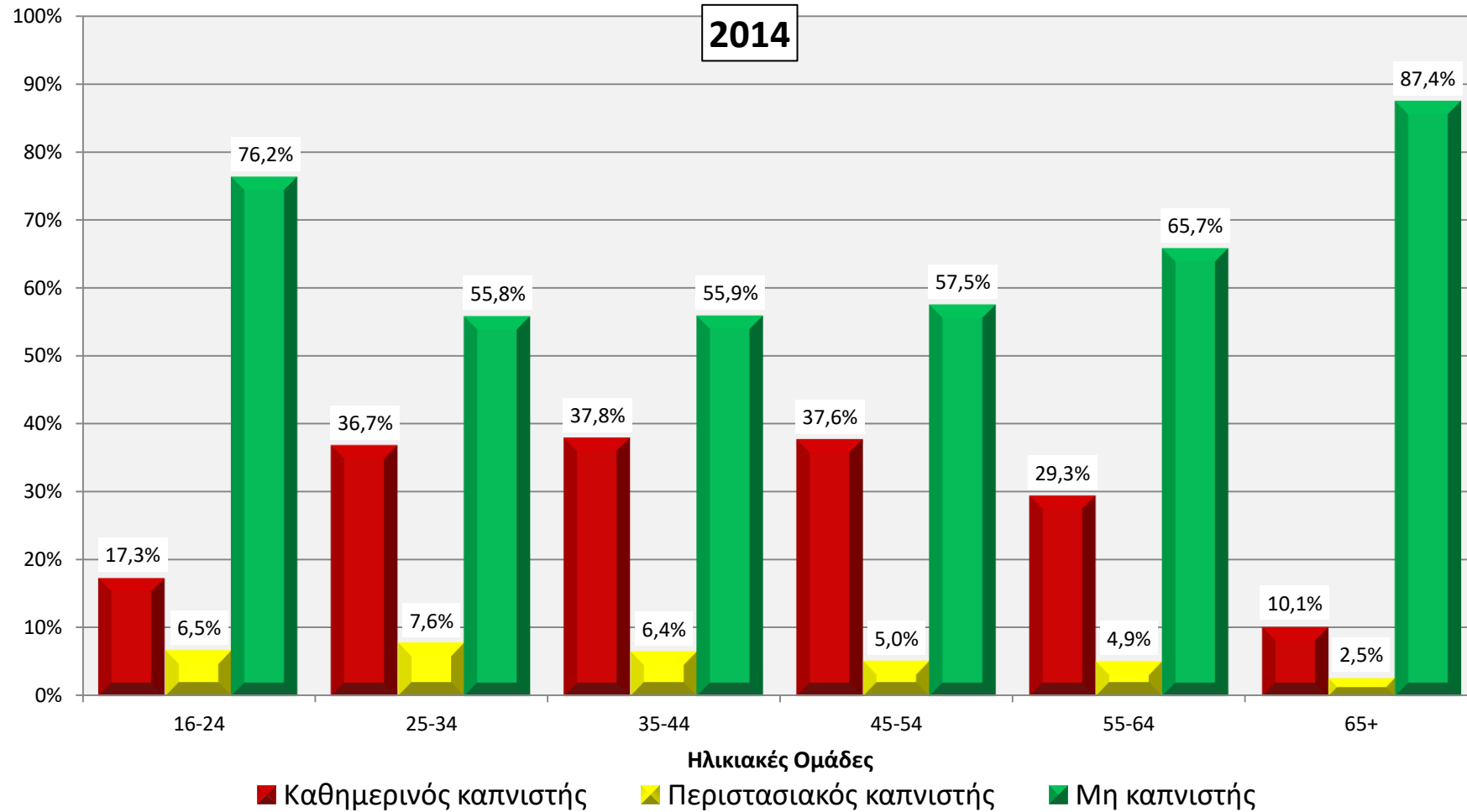

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2012 - 2017

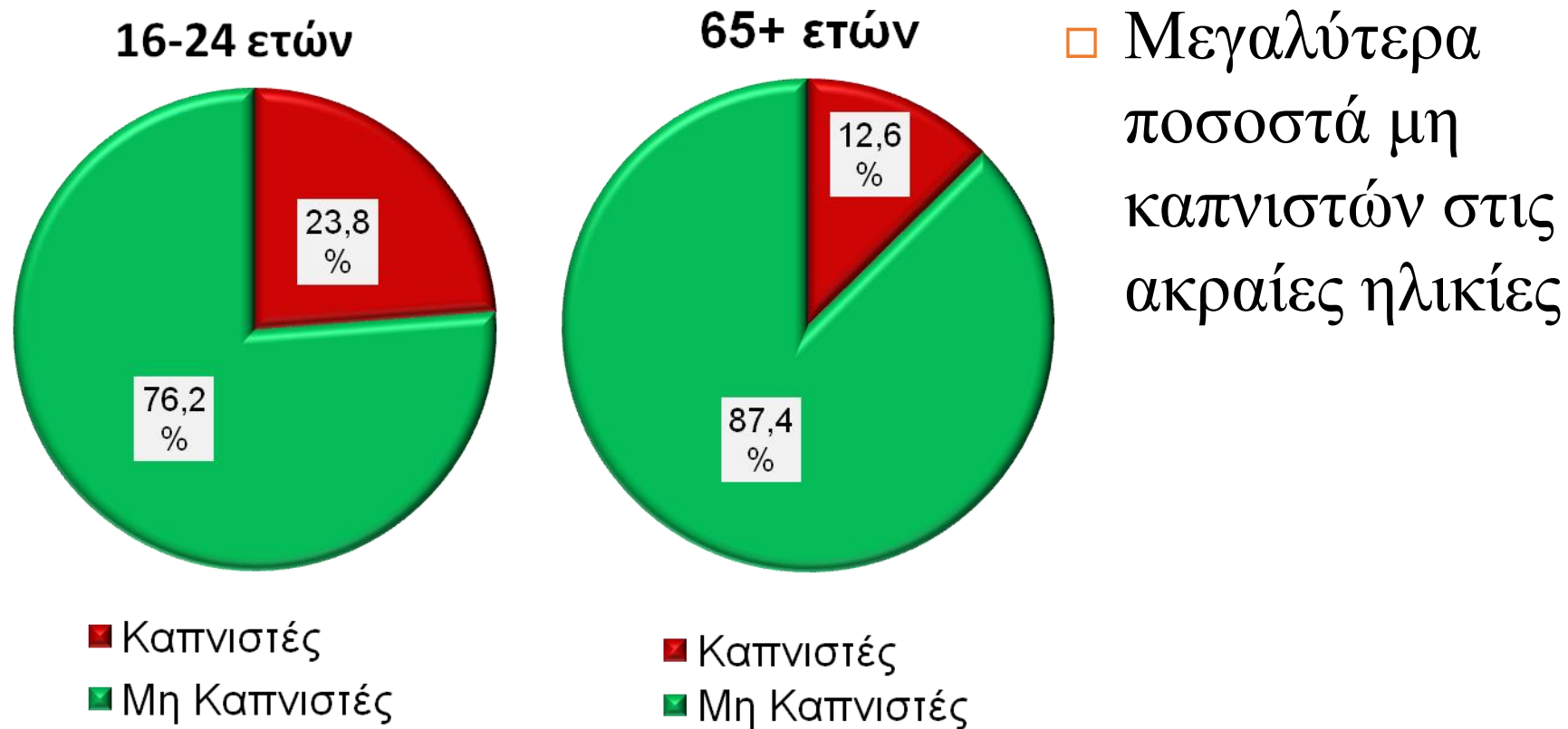
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2009 - 2014

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

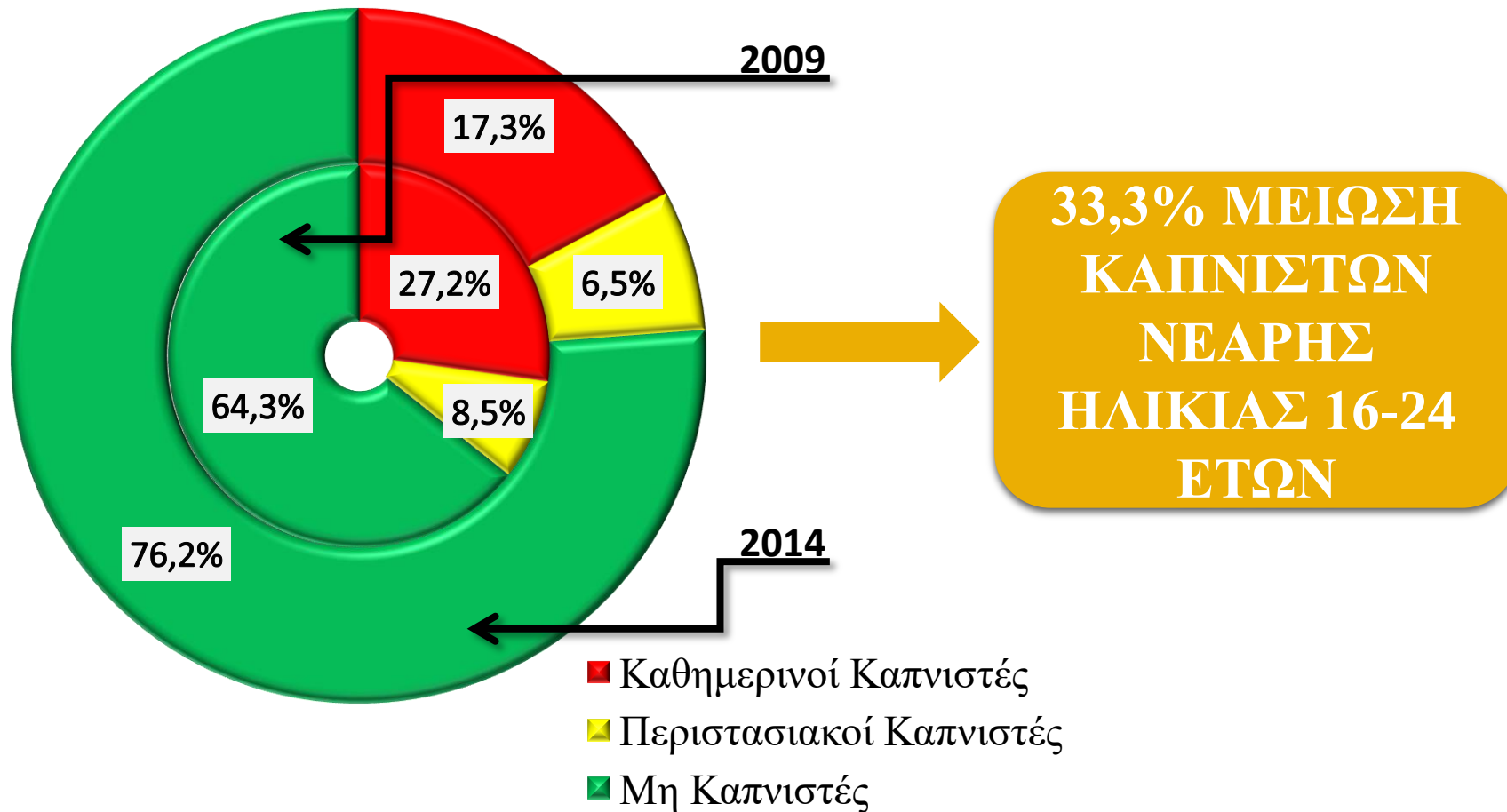
ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΤΙΣ ΑΚΡΑΙΕΣ ΗΛΙΚΙΕΣ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2009 - 2014

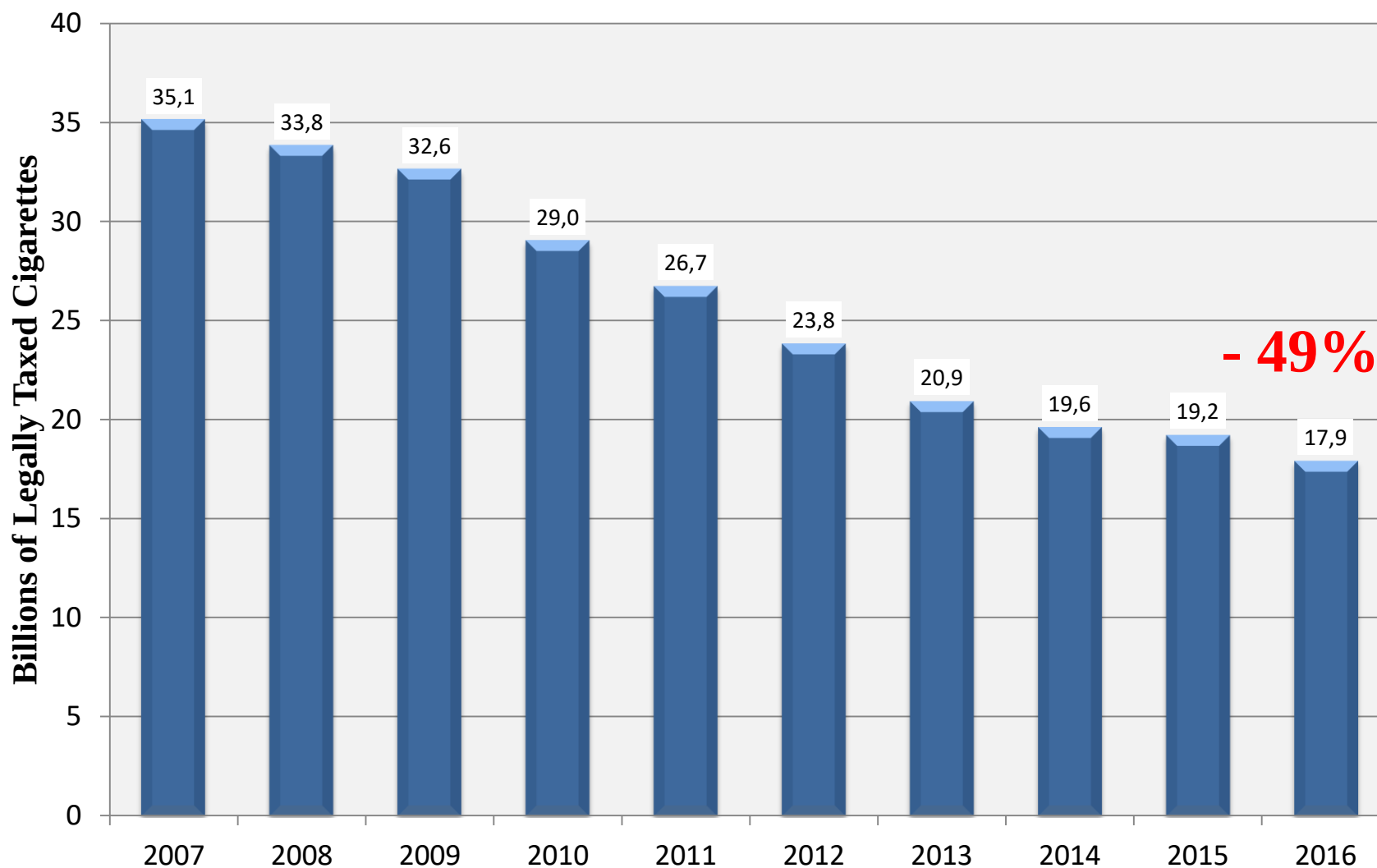
Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ (16-24 ετών) 2009 - 2014

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΣΙΓΑΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΙ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΕΝΑ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟ ΤΣΙΓΑΡΟ

Κάθε τσιγάρο περιέχει γύρω στις 7.000 επικίνδυνες χημικές ουσίες, από τις οποίες 250 είναι τοξικές και οι 70 από αυτές είναι καρκινογόνες.

ΧΗΜΙΚΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΣΙΓΑΡΟΥ

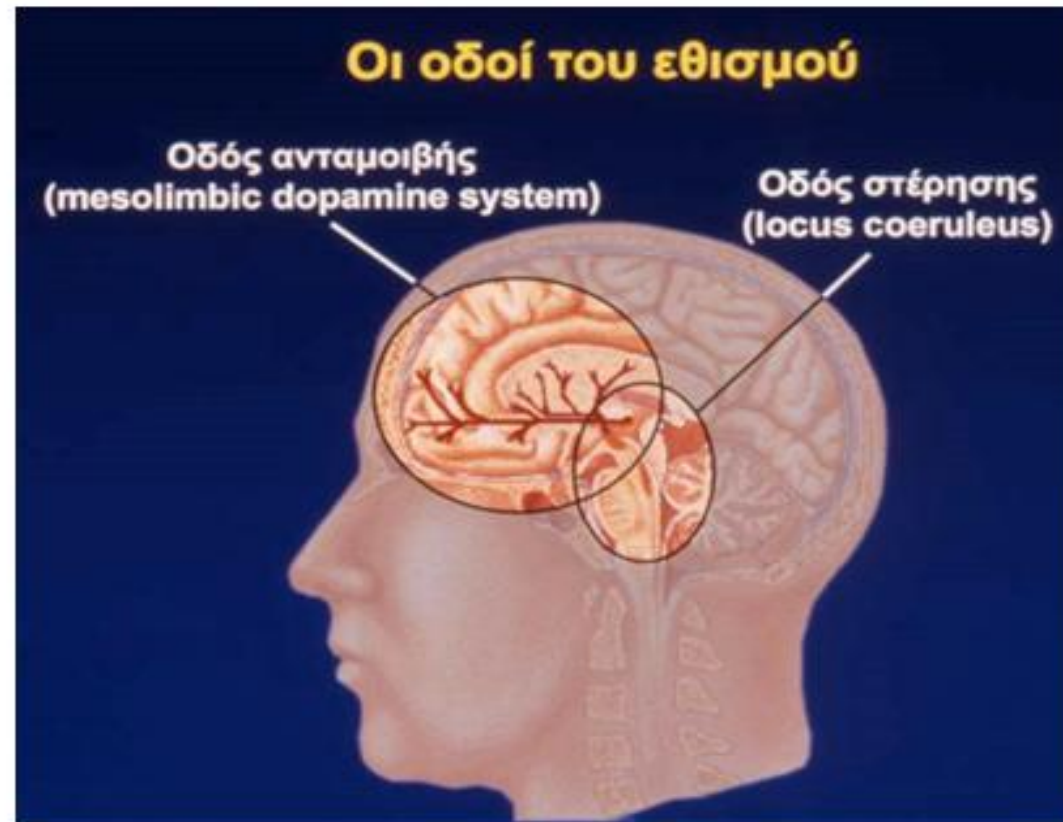
- ❖ **Νικοτίνη:** το τρίτο ναρκωτικό μετά την ηρωίνη και την κοκαΐνη
- ❖ **Πίσσα:** καρκινογόνος ουσία
- ❖ **Μονοξείδιο του άνθρακα:** ισχυρό δηλητήριο του αίματος

ΕΞΑΡΤΗΣΗ

- ❖ Εξάρτηση είναι η επαναλαμβανόμενη και μη ελεγχόμενη χρήση μιας ουσίας.
- ❖ Η εξάρτηση από το κάπνισμα είναι κατά βάση νευροβιολογική και στηρίζεται στη διέγερση και λειτουργία των εγκεφαλικών κέντρων.

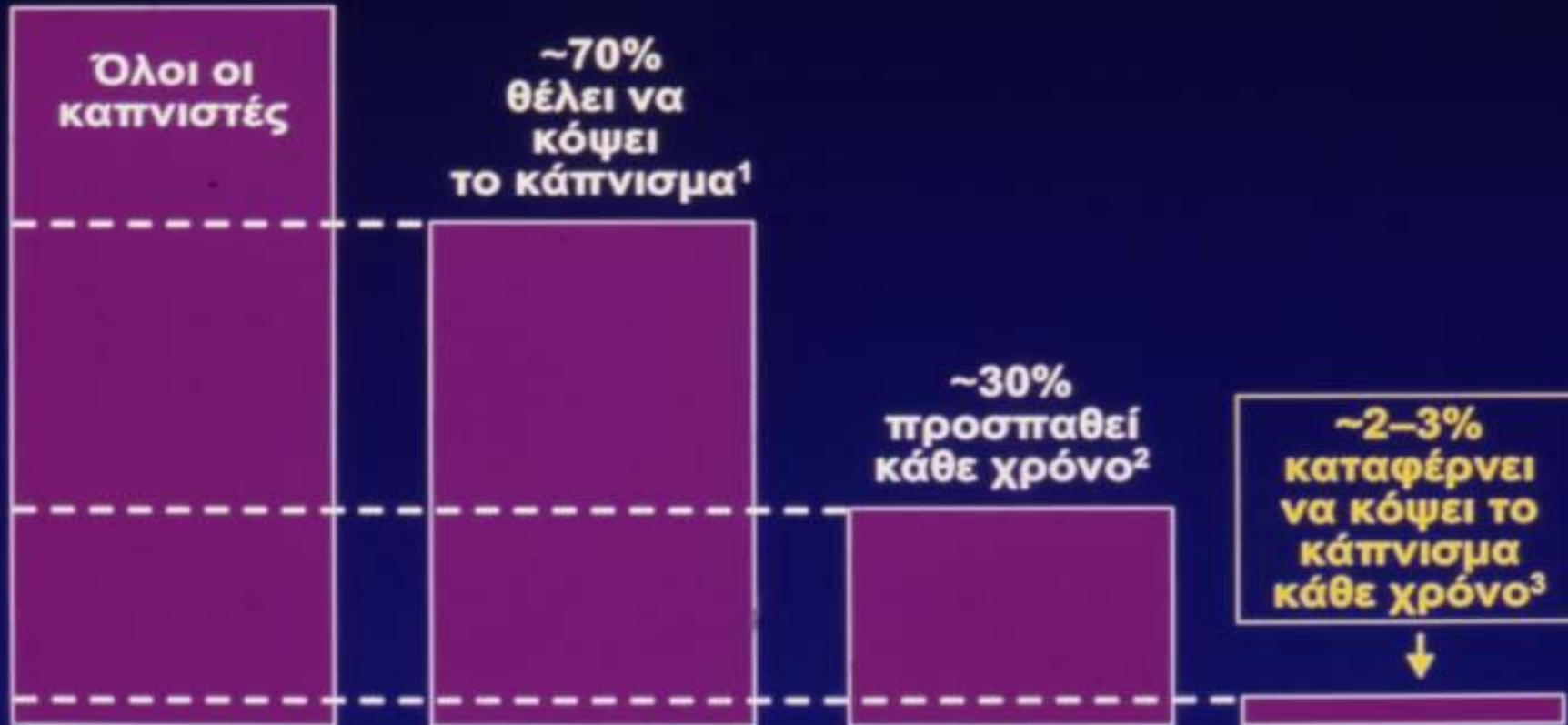
ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΩΣ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Κέντρο στέρησης: Διεγείρεται, όταν έχει πέσει η στάθμη της εξαρτησιογόνου ουσίας στο αίμα και προκαλεί άγχος και έντονη ανάγκη για χρήση.

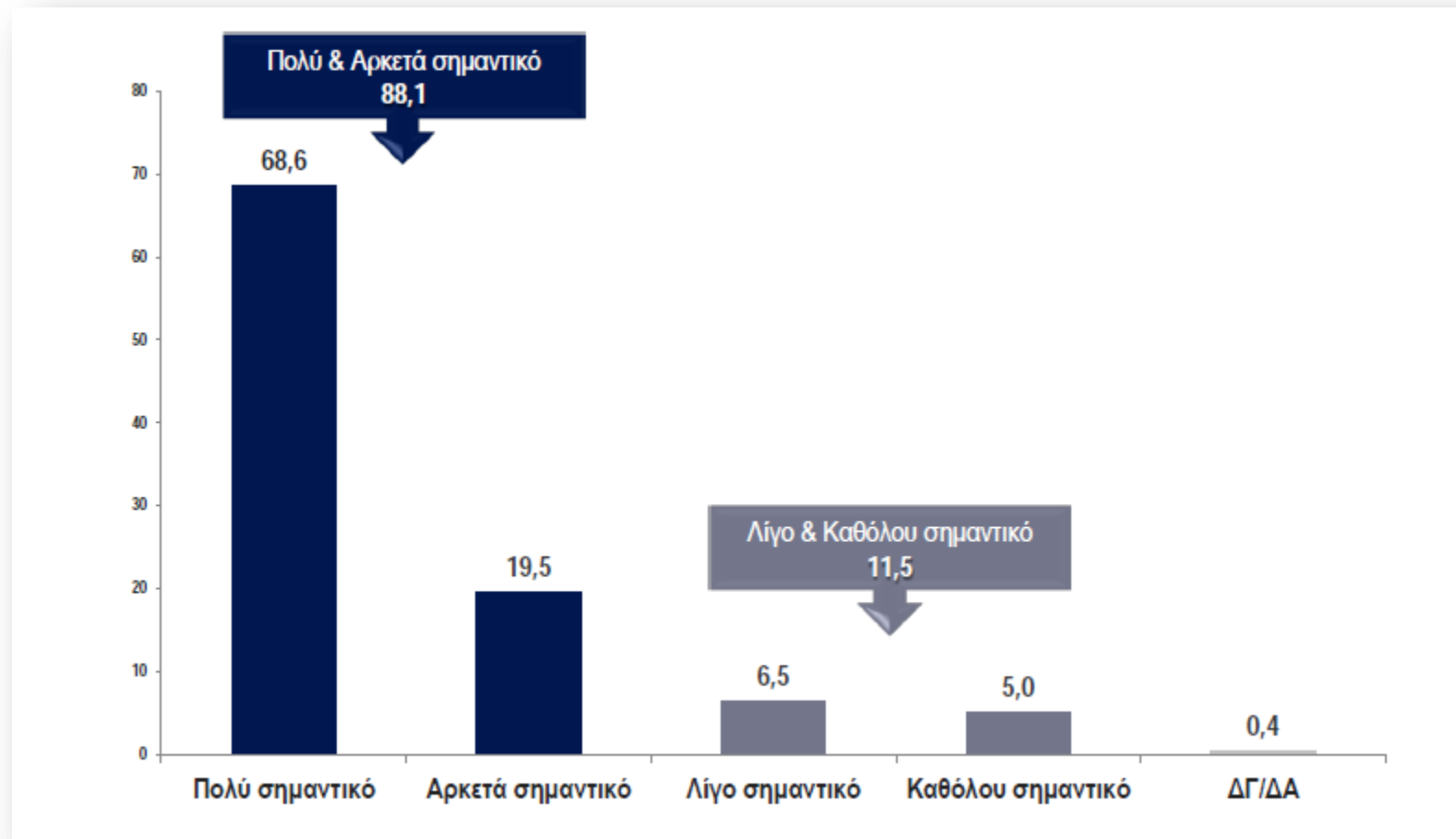
Κέντρο ικανοποίησης: Διεγείρεται και προκαλεί ευχαρίστηση μόλις ανέβει πάλι η στάθμη της ουσίας στο αίμα .

Η δύναμη του εθισμού

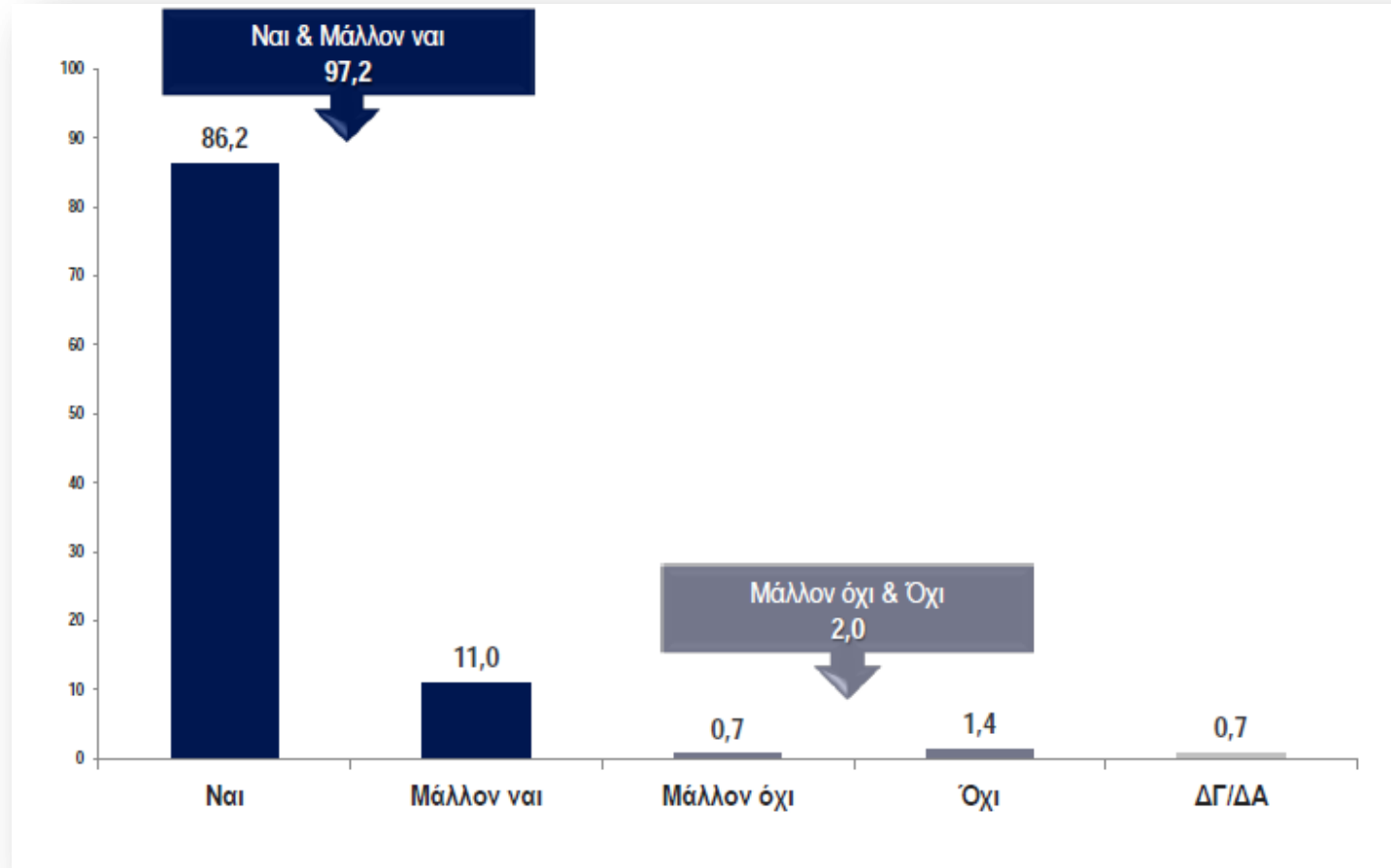
1. Bridgwood *et al*, General Household Survey 1998. 2. West, *Getting serious about stopping smoking* 1997. 3. Amsten, *Prim Psychiatry* 1996.

Πόσο σημαντικό θεωρείται τον εθνικό στόχο για την μείωση του καπνίσματος;

kaparesearch

Επικροτείτε την ανάπτυξη στοχευμένων δραστηριοτήτων
για την μείωση του καπνίσματος στην σχολική ηλικία;

kaparesearch

George D. Behrakis
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

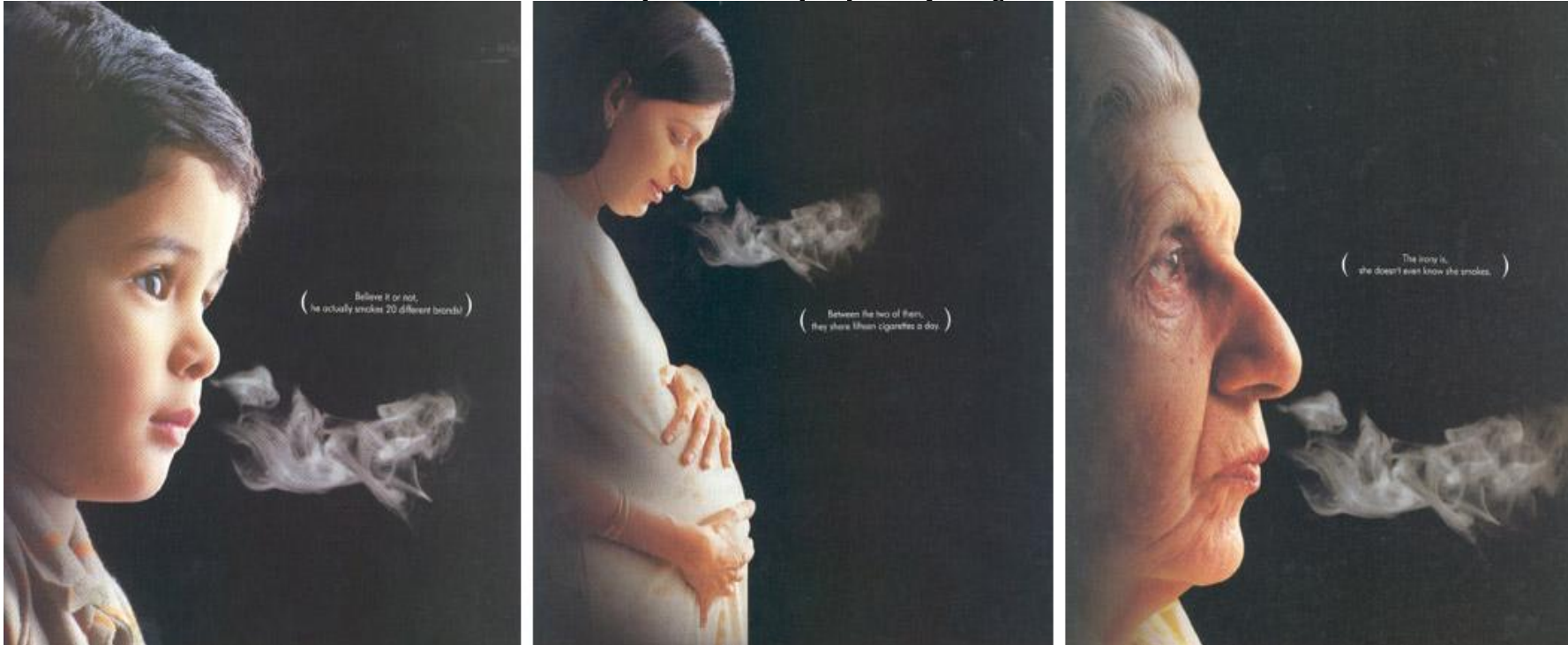
Institute
of Public Health

George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ:

είναι η εισπνοή καπνού από τα τσιγάρα που καπνίζουν άλλοι άνθρωποι γύρω μας.

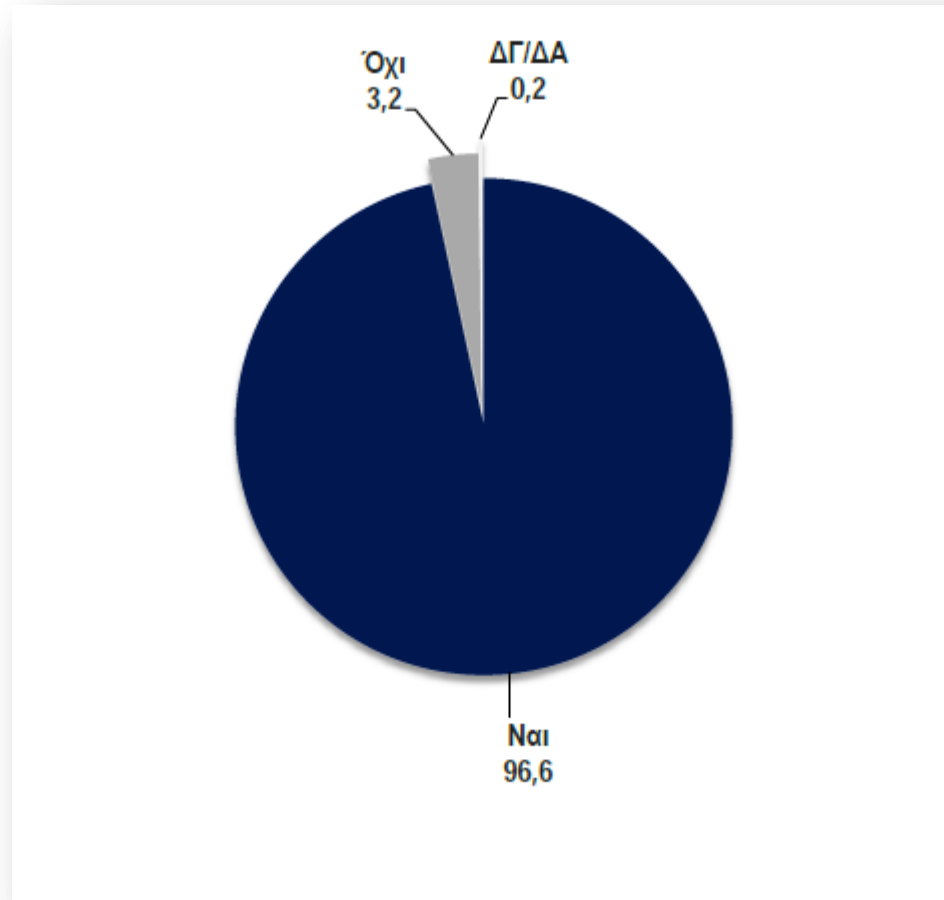
Η έκθεση στο παθητικό κάπνισμα προκαλεί ετησίως **600.000 θανάτους μη καπνιστών**, από τους οποίους **150.000 είναι παιδιά**.

Η ρύπανση από το κάπνισμα σε έναν κλειστό χώρο παράγεται από:

- ❖ Την **εκπνοή του καπνιστή**
- ❖ Το ίδιο **το τσιγάρο που καίγεται**
- ❖ Το **“Τριτογενές Παθητικό Κάπνισμα”** : δηλαδή το αόρατο τοξικό μίγμα που προσκολλάται στα μαλλιά, στα ρούχα των καπνιστών και στα αντικείμενα ενός χώρου καπνίσματος. Το τριτογενές κάπνισμα παραμένει, έστω και αν ο χώρος αυτός αεριστεί.

Τον τελευταίο χρόνο έχετε βρεθεί σε χώρους που καπνίζουν παρόλο που απαγορεύεται το κάπνισμα;

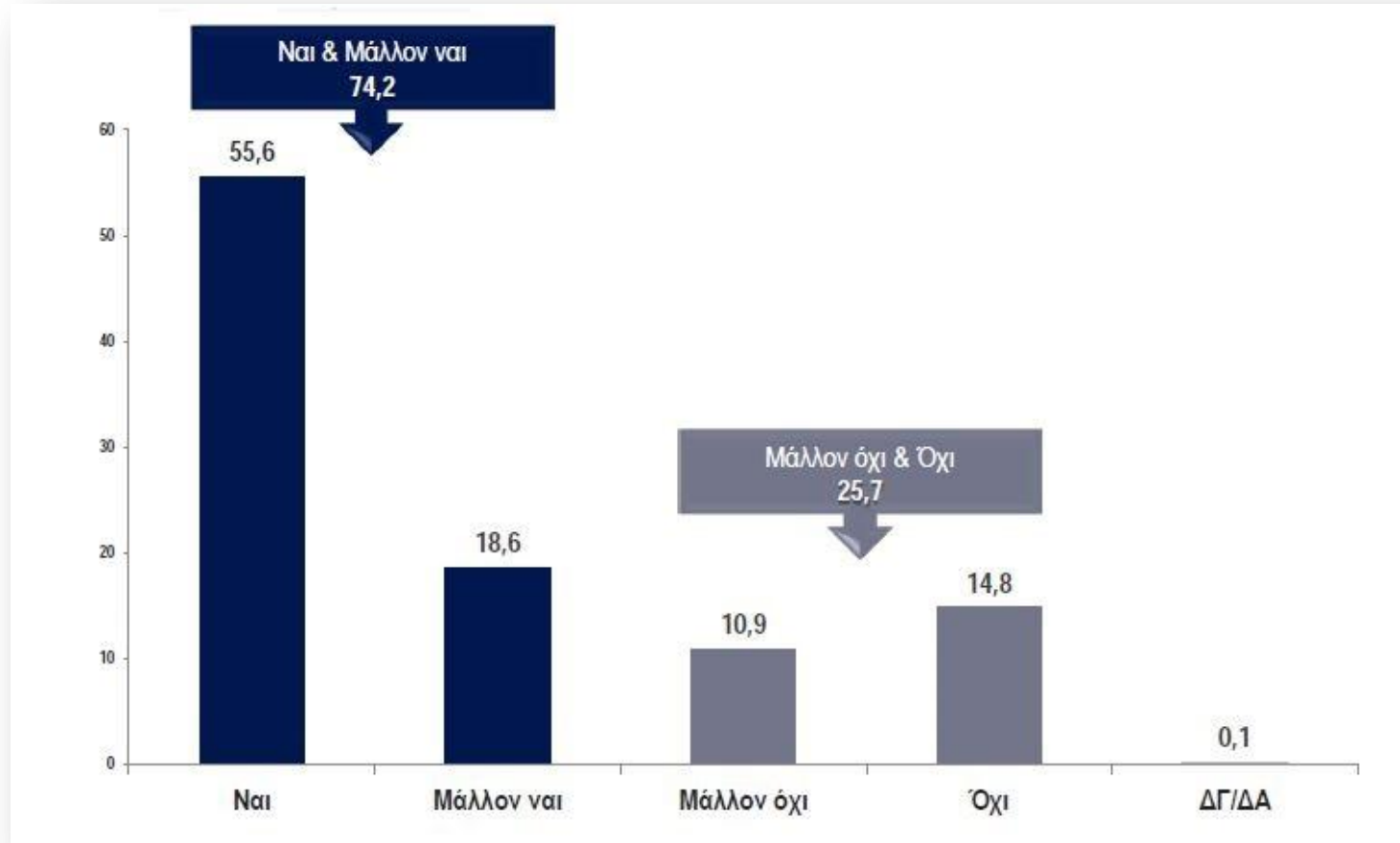

kanaresearch

Institute
of Public Health

Το γεγονός ότι καπνίζουν ενώ απαγορεύεται σας δημιουργεί θυμό;

καπναresearch

George D. Behrakis
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

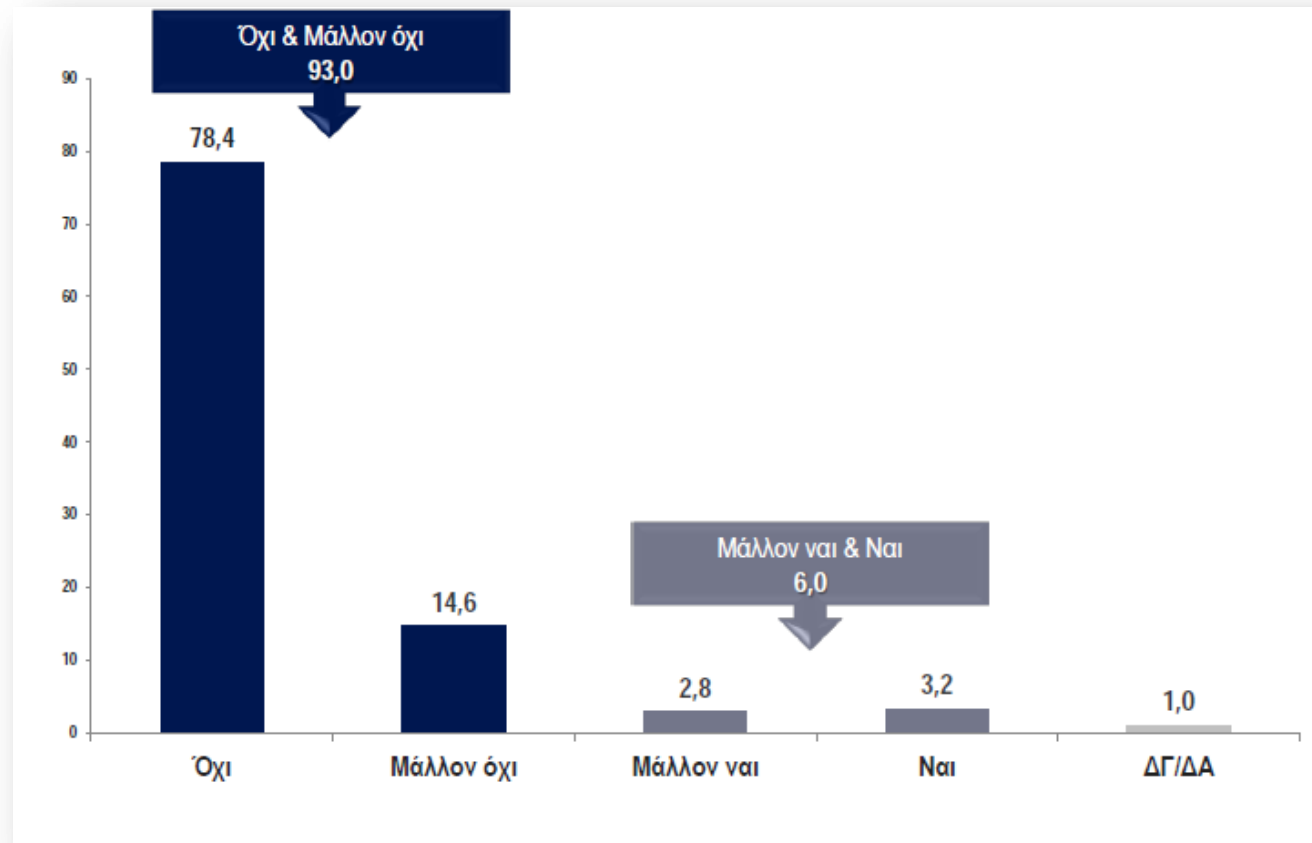

Institute
of Public Health

George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

Από την εμπειρία σας πιστεύετε ότι η Πολιτεία κάνει ότι πρέπει για να τηρηθεί ο νόμος για την προστασία από το παθητικό κάπνισμα στους χώρους εστίασης; (εστιατόρια, καφετέριες, κλπ.)

kaparesearch

George D.Behrakis
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

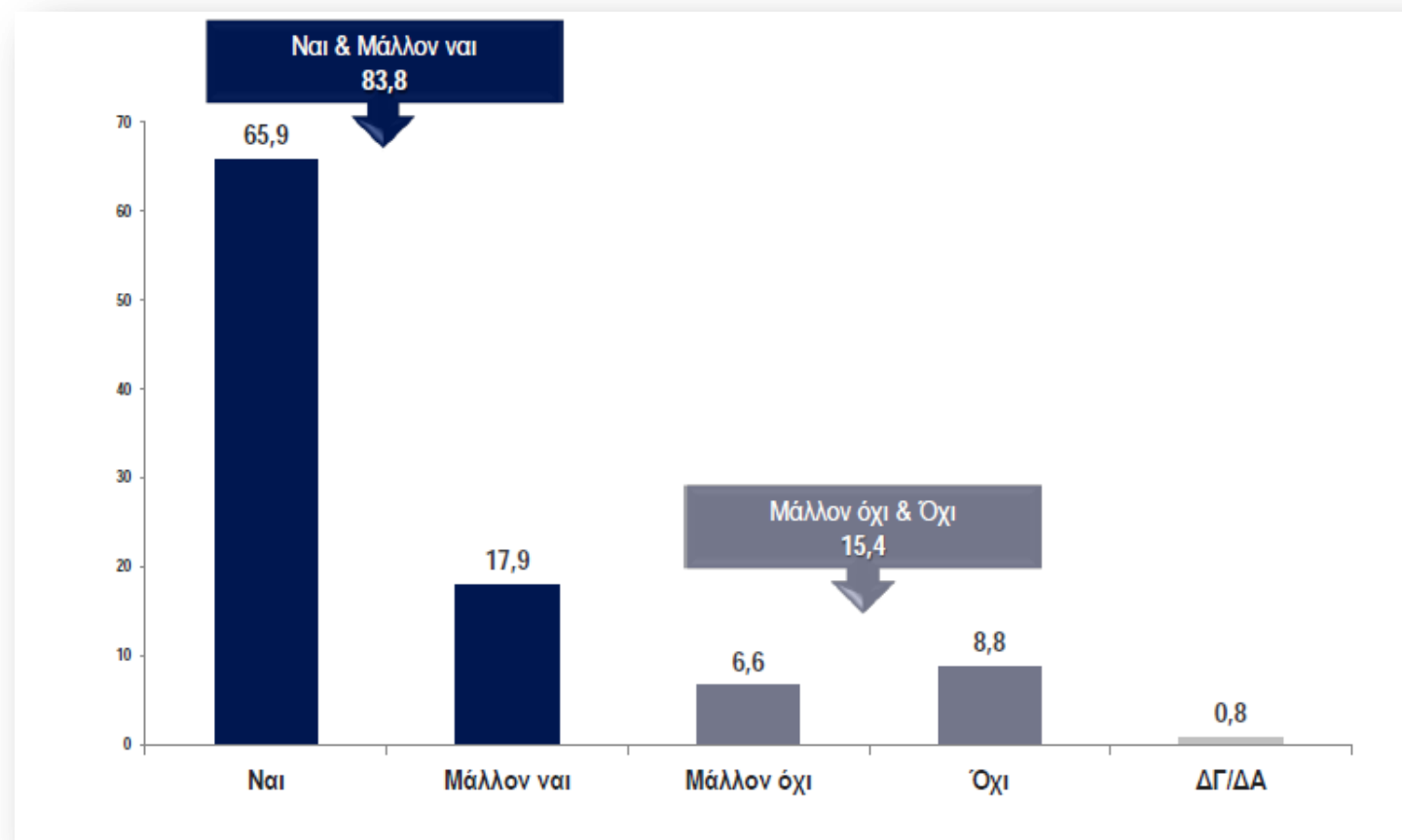

Institute
of Public Health

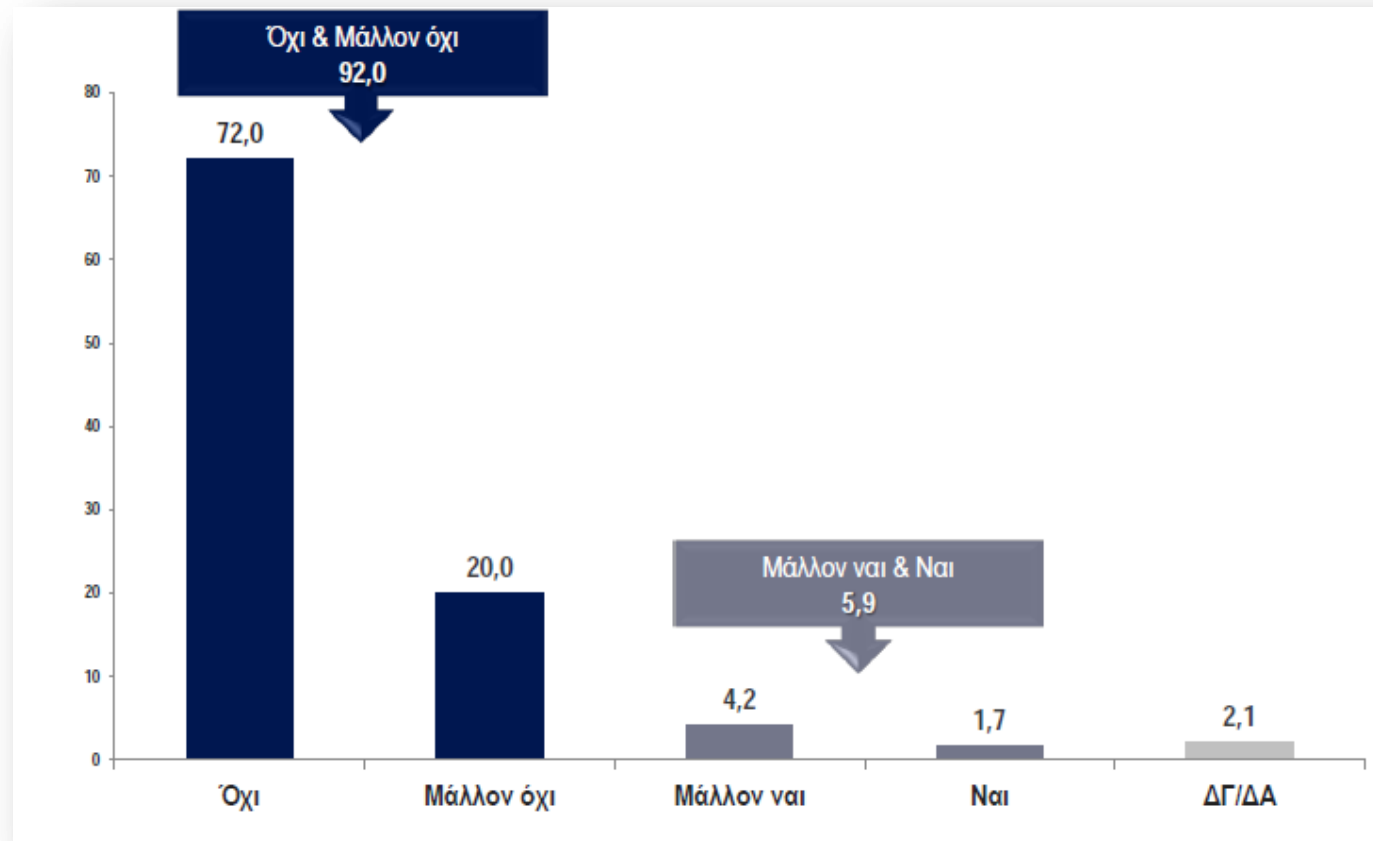

George D.Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

Κατά την γνώμη σας η μη εφαρμογή του νόμου προστασίας
κατά του παθητικού καπνίσματος αποτελεί σημείο
πολιτιστικής υποβάθμισης της χώρας;

Πιστεύετε ότι το Υπουργείο Υγείας έχει κάνει, τα τελευταία 3 χρόνια, ό,τι απαιτείται ώστε να τηρηθεί ο νόμος για το κάπνισμα και να προστατευτεί η Δημόσια Υγεία;

καπαresearch

George D. Behrakis
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Institute
of Public Health

George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ

Το παθητικό κάπνισμα, που σκοτώνει 600.000 αθώους ανθρώπους κάθε χρόνο, αποτελεί παραβίαση των εξής διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία της ζωής:

- της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
Άρθρο 3: το δικαίωμα στη ζωή είναι θεμελιώδες και χωρίς εξαιρέσεις.
- της Συνθήκης της Λισσαβόνας.
Άρθρο 2: όλοι έχουν δικαίωμα στη ζωή.
- του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.
Άρθρο 6: ο καθένας έχει το δικαίωμα στη ζωή και το δικαίωμα αυτό πρέπει να προστατεύεται από το νόμο.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ

- Το παθητικό κάπνισμα, στο οποίο εκτίθεται το 40% των παιδιών παγκοσμίως και που σκοτώνει 150.000 παιδιά κάθε χρόνο, αποτελεί παραβίαση των παρακάτω διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία του παιδιού:
- *Της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.*
- *Άρθρο 6: εγγυάται στο μέγιστο δυνατό βαθμό, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.*
- *Άρθρο 24: επιβεβαιώνει το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το υψηλότερο δυνατό επίπεδο υγείας.*
- *Της Συνθήκης της Λισσαβόνας.*
- *Άρθρο 24: τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτείται για την καλή διαβίωσή τους ... το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα.*

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

Το παθητικό κάπνισμα, στο οποίο εκτίθενται χωρίς τη θέλησή τους πολλές γυναίκες και μάλιστα σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή στη περίοδο του θηλασμού, αποτελεί παραβίαση των παρακάτω διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία της γυναίκας:

- της Σύμβασης για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών.

Το γενικό πνεύμα και όλα τα άρθρα της σύμβασης της οποίας, σαφώς προστατεύουν τη γυναίκα από το παθητικό κάπνισμα.

- της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Άρθρο 25.2: Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης.

- Της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Άρθρο 24 (2) (δ): συνιστά «κατάλληλη προγεννητική και μεταγεννητική φροντίδα υγείας για τις μέλλουσες μητέρες» και εγγυάται το υψηλότερο δυνατό επίπεδο υγείας, στον «μέγιστο δυνατό βαθμό των διαθέσιμων πόρων».

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Το παθητικό κάπνισμα, στο οποίο εκτίθεται σχεδόν το 60% των εργαζομένων στην Ελλάδα, αποτελεί παραβίαση των παρακάτω διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία του εργαζομένου:

- *της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.*
Άρθρο 23 (1): εγγυάται το δικαίωμα σε ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας.
- *Της Συνθήκης της Λισσαβόνας.*
Άρθρο 31: κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας σε σχέση με την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπειά του.
- *Της Διεθνούς Συνθήκης για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα.*
Άρθρο 7: αναγνωρίζει το δικαίωμα του καθενός να απολαμβάνει ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας.
Άρθρο 12.2: συνιστά τη βελτίωση όλων των πτυχών της περιβαλλοντικής και βιομηχανικής υγιεινής

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ρύπανση του περιβάλλοντος που προκαλείται από το κάπνισμα, αποτελεί παραβίαση των παρακάτω διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος:

- *Της Συνθήκης της Λισσαβόνας.*

Άρθρο 37: ένα υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του, πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται.

- *του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.*

Άρθρο 6: επιβάλλει την υποχρέωση του κράτους να «εξασφαλίσει το δικαίωμα στη ζωή, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος».

World Health Organization, Framework Convention on Tobacco Control (2007)

Article 8. Protection from exposure to tobacco smoke

1. Parties recognize that scientific evidence has unequivocally established that exposure to tobacco smoke causes death, disease and disability.
2. Each Party shall adopt and implement in areas of existing national jurisdiction as determined by national law and actively promote at other jurisdictional levels the adoption and implementation of effective legislative, executive, administrative and/or other measures, providing for protection from exposure to tobacco smoke in indoor workplaces, public transport, indoor public places and, as appropriate, other public places.

Διακήρυξη 10.329 Ελλήνων Φοιτητών για το Παθητικό Κάπνισμα ως Θέμα Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

- Το παθητικό κάπνισμα στους κλειστούς δημόσιους χώρους είναι μια εκτεταμένη μορφή βίας, που στρέφεται κυρίως εναντίον μικρών παιδιών και αδύναμων πληθυσμιακών ομάδων, όπως είναι οι πάσχοντες από αναπνευστικά ή καρδιαγγειακά νοσήματα.
- Ιδιαίτερο είναι το πρόβλημα των εγκύων γυναικών και των εργαζομένων στους χώρους αυτούς, που χωρίς δυνατότητες άμυνας υποβάλλονται σε υποχρεωτικό κάπνισμα και υφίστανται βαριές συνέπειες σε ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο.
- Η κατάσταση στην Ελλάδα εμφανίζεται ανεξέλεγκτη, καθώς οι νόμοι του ίδιου μας του κράτους ([N. 3730/08](#) και [N.3868/10](#)) δεν εφαρμόζονται, και οι Διεθνείς Συμφωνίες ([World Health Organisation, Framework Convention on Tobacco Control, Article 8, Guidelines on Protection from Exposure to Tobacco Smoke](#)) καταπατούνται, προκειμένου να μη θιγούν συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα.

- Εμείς, ως ακαδημαϊκοί πολίτες της χώρας αυτής, παρεμβαίνουμε αποφασιστικά και ζητούμε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από το [European Network for Smoking and Tobacco Prevention \(ENSP\)](#) την ανάληψη πρωτοβουλίας προς κάθε κατεύθυνση, για την ανάδειξη και επίσημη αναγνώριση του παθητικού καπνίσματος ως μείζονος παγκόσμιου θέματος παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων υγείας, εργασίας και προστασίας της γυναίκας και του παιδιού.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα

- ✓ **EUREST:** δημιουργία Πανευρωπαϊκού συστήματος αναφοράς των συστατικών των προϊόντων καπνού στον γενικό πληθυσμό.
- ✓ **PRECISE:** Μελέτη των κινδύνων του ηλεκτρονικού τσιγάρου για την δημόσια υγεία
- ✓ **DIRECT:** Μελέτη ιεράρχησης της επικινδυνότητας των συστατικών των προϊόντων καπνού
- ✓ **TOB-G:** Δημιουργία Πανευρωπαϊκών κατευθυντηρίων οδηγιών για την διακοπή καπνίσματος σε ομάδες υψηλού κινδύνου
- ✓ **EPACTT:** Δημιουργία Πανευρωπαϊκού δικτύου εκπαίδευσης επαγγελματιών υγείας στην διακοπή του καπνίσματος
- ✓ **TACK-SHS :** Μελέτη της επίδρασης του παθητικού καπνίσματος ηλεκτρονικών τσιγάρων στην αναπνευστική λειτουργία
- ✓ **EQUIPT:** Ευρωπαϊκές οδηγίες για διακοπή του καπνίσματος
- ✓ **EUREST PLUS:** Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής του TPD
- ✓ **SILNE:** Διαχείριση κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων στο κάπνισμα

Institute
of Public Health

George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

GENERAL OBJECTIVE

OF THE JATC

Support the implementation of the
Tobacco Products Directive throughout the 28 EU MS

Institute
of Public Health

Partners, Duration and Funding of the JATC

- Duration: 36 months
16 October 2017 – 16 October 2020
- Funded by the European Union's Health Programme
(2014 – 2020)
- Partners: 31
- Collaborating partners: 13
- Countries: 31

Countries

+United States
of America

Institute
of Public Health

George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY

13 Collaborating Partners

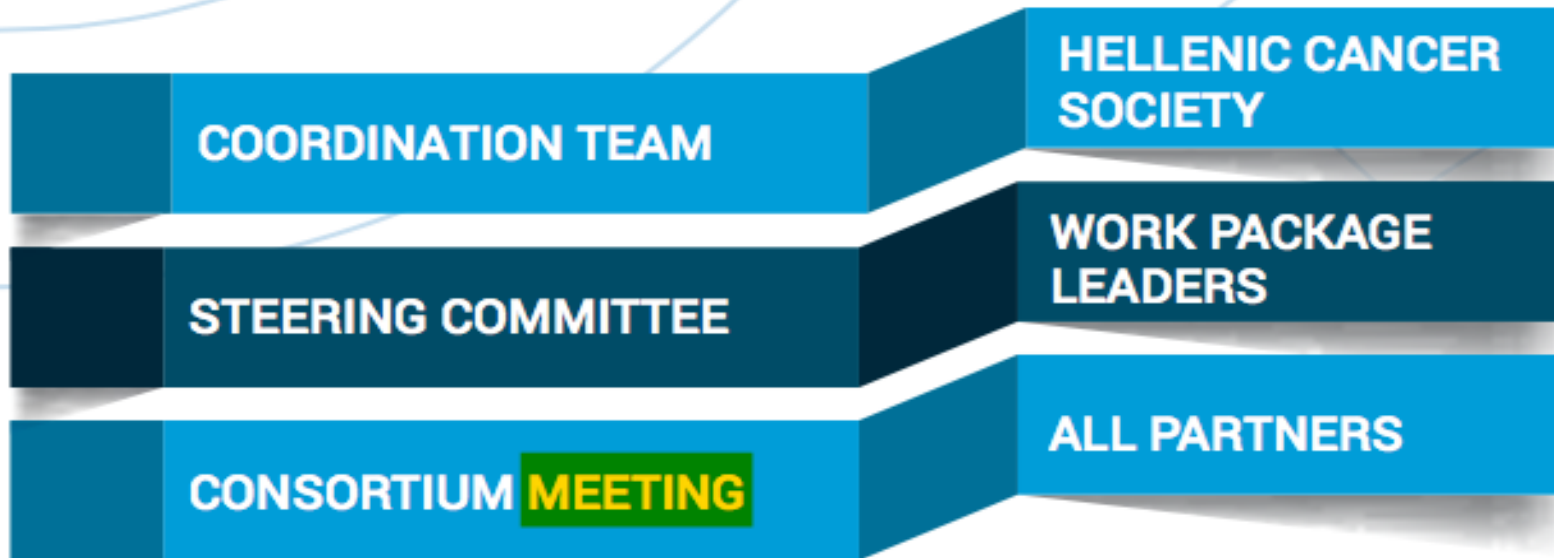
INSTITUTION	COUNTRY
WHO* - FCTC secretariat	Switzerland
European Respiratory Society	Switzerland
CHEST	USA
Institute of Public Health, The American College of Greece	Greece
Aer Pur Romania	Romania
National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira)	Finland
Bureau for Chemical Substances	Poland
Norwegian Directorate of Health	Norway
National Center for Public Health	Moldova
Universitat Internacional de Catalunya	Spain
Individual Expert Group	Hungary
Lithuanian University of Health Sciences	Lithuania
Athens Medical Center	Greece

Work Packages

WP NUMBER	COORDINATION
1 - Coordination	Hellenic Cancer Society, “George D. Behrakis” Research Lab (Greece)
2 - Dissemination	Institute of Public Health of Serbia (Serbia)
3 - Evaluation of the action	Austrian Agency for Health and Food Safety (Austria)
4 - Integration into national policies and sustainability	Ministry of Health of the Republic Cyprus (Cyprus)
5 - Common Entry Gate data extraction and handling	Danish Safety Technology Authority (Denmark)
6 - Tobacco product evaluation	Catalan Institute of Oncology – included affiliated partner IDIBELL (Spain)
7 - E-cigarette product evaluation	Hellenic Cancer Society, “George D. Behrakis” Research Lab (Greece)
8 - Laboratory verification, collaboration and analyses	Istituto di Ricerche Farmacologiche “Mario Negri” Italy)
9 - Additives subject to enhanced reporting obligations	National Institute for Public Health and the Environment (Netherlands)

ORGANIZATIONAL STRUCTURE

COORDINATION TEAM

Project Coordinator	Prof. Panagiotis Behrakis
Project Associate Coordinators	Dr. Constantine Vardavas Dr. Anna Tzortzi
Project Manager	Dimitris Kagkos
Project Secretariat	Penelope Stambouli

- Increased EU MS implementation of the TPD through the provision of support and technical/scientific capacity to EU regulators
- Increased EU MS regulator training through the provision of capacity building (toolkits, e-learning)
- Common approach on handling tobacco products evidence based decisions across EU MS, within the context of their national legislative approach
- Increased data sharing and collaborations between EU MS on tobacco product regulatory science
- Responses to questions on "burning topics" as brought forward by EU MS regulators
- Increased literacy on tobacco products design, constituents and toxicity by regulators and the public
- Close monitoring of e-cigarette compliance to the TPD across the EU MS
- Increased knowledge of e-cigarette design parameters, ingredients and emissions
- Enhanced collaborations between EU MS laboratories for tobacco products ingredients and emissions measurements
- Increased scientific scrutiny and decisions on potential priority additives within tobacco products
- Greater access to data on tobacco products and e-cigarettes, in order to fuel general population awareness and enhance research and policy actions. The provision of such public data will be an unprecedented opportunity for tobacco control research.

EXPECTED OUTCOMES

Λέω όχι
ΣΤΟ τσιγάρο!

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ!

www.smokefreegreece.gr

Institute
of Public Health

LB George D. Behrakis
RESEARCH LAB
HELLENIC CANCER SOCIETY